

nik, vseučilišnik; gledališčen, pa gledališna, gledališna, učiteljski, pa učiteljske, učiteljske, vseučiliščen, pa vseučilišna, vseučilišna. — Pleteršnikov slovar pravi pri besedi leščnik: piše in govori se navadno lešnik, a poleg stoječa kratica »pogl.« = pogled označuje obliko leščnik obenem za napačno. A baš beseda lešnik, ki jo povsod govore Slovenci v tej obliki, temeljito zavrača trditve, da je napačna, hkratu nas pa uči, da mora biti tudi vzor vsem enakim besedam. Tudi Breznikova slovnica uči tako na strani 53.: bolnišnica (iz. bolniščenica), duhovščina (iz. duhovščena), vojašnica (iz. vojaščenica) itd. Tudi srbščina oblikuje take besede prav tako. — Skrbimo za mehko jezik in posnemajmo blagglasnost srbščine, ki se ogiblje vseh trdin! Zadložki.

— Umrl je dne 30. maja na kliniki v Gradcu g. Ivan Bele, kmetijski svetnik, ustanovitelj in dolgoletni ravnatelj državne kmetijske šole v Št. Juriju ob južni železnici. Pokojnik je spisal več strokovnih brošur in knjig in je bil odlikovan z redom Sv. Save III. razreda. Pred kratkim je izšlo v založbi Učiteljske tiskarne obširno njegovo delo »Sadjarstvo«.

— Kot zastopnik izvršnega odbora UJU na Dav. Trstenjakovi proslavi dne 9. t. m. v Ormožu pridejo iz Beograda: predsednik UJU tov. Mil. Stanković, tov. M. Jović in Mih. Stanojevič.

— Izplačilo diferenc od 1. okt. 1923. Časopisi poročajo, da je bila dne 30. maja t. l. deputacija činovniškega Saveza v zadevi izplačila diferenc od 1. oktobra 1923 v finančnem ministru, kjer jo je sprejel pomočnik finančnega ministra Srečko Tesić in v ministrovemu imenu zagotovil, da se bo diferenca izplačala v najkrajšem času, zadeva draginskih doklad upokojencem pa bo rešena v 14 dneh.

— Dne 25. maja t. l. je umrl naš najstarejši tovariš, upokojeni šolski voditelj Ivan Hutter v Mahu, občini Kočen na Kočevskem. Bil je 83 let star. Obiskoval je samo ljudsko šolo. Izobrazil se je potem sam v tej meri, da je napravil usposobljenostni izpit. Služboval je kot šolski voditelj v Reichenau-u, Starem bregu, na Toplem rebu in v Grčaricah na Kočevskem. Mnogoštevilno ljudstvo in sosedni tovariši so ga spremili k zadnjemu počitku. Večna zarja naj mu sveti!

— Podmladek Rdečega Križa v Ljubljani priredi v dnevih 7., 8. in 9. junija t. l. v prostorih I. dekliske meščanske šole pri sv. Jakobu razstavo deških in dekliskih ročnih del, katere so izgotovili člani Podmladka Rdečega Križa na ljubljanskih osnovnih in meščanskih šolah. Razstava bo otvorjena v soboto, 7. t. m. ob 3. uri popoldne. Vsi razstavljeni predmeti bodo po nizkih cenah na prodaj, na kar posebe opozarjamo cenjene obiskovalce razstave. Izkupiček porabijo Podmladkarji v dobrodelne namene, in sicer predvsem v podporo bolnim in revnim součencem.

cenija postajala nekako moderna, nije voleo pesimizma, koji je mogao porazno delovati. Kao »borben« čovek trazio je na svakom polju borbenost i borbenih ljudi, koji su svojim radom, svojim borbenim idejama imali da bude, da podižu, da ulevaju nadu u bolju, lepšu budućnost, da odgajaju borce za skore dane uskrnuća, duhovnog i političkog. Sam kaže, da on shvata književnost kao najviši izraz narodnoga života. Shvatajući književnost ovako, razumljivo je, što on nije voleo pisaca sentimentalista i pesimista.

Jovan Skerlić je kao kritik imao svoju školu: odgojio mnogo učenika. Razvitak srpske književnosti nitko nam nije bolje, stvarnije i istinitije prikazao od njega. Da je ostao na životu, on bi se bio lotio posla oko izdavanja jedne jugoslav. književnosti, koja nam je danas vrlo nužna. Preda mnog je veliko, ilustrirano izdanje »Istorije nove srpske književnosti« (Beograd 1914). U predgovoru toga krasnog dela piše: »Ovo je samo istorija nove srpske književnosti, pisaca koji su se nesumnjivo osećali Srbima. Hrvatska i srpska književnost su književnosti jednoga naroda i jednoga jezika, ali to su još dve književnosti. To je paradoks, anahronizam, dokaz naše kulturno-nacionalne zaostalosti, ali to je tako. Hrvatska književnost, kao i lokalne književnosti srpsko-hrvatskoga jezika (dubrovačka, slavonska, bosanska), ovdje nisu dodiravane. Potpuna istorija srpsko-

Naša gospodarska organizacija.

TVORNICA UČIL IN ŠOLSKIH POTREBŠČIN V LJUBLJANI.

Vsemu p. n. učiteljstvu in krajnim šolskim svetom toplo priporočamo, da si ogledajo naš inserat v »Učit. Tov.« in naročajo označene predmete edino-le pri naši tvornici, ki je konkurenčno podjetje z nizkimi cenami in najsolidnejšim blagom. Podpirajmo v prvi vrsti sebe, svoje lastne gospodarske ustanove in pomagajmo jim z novimi naročili do čim lepšega in hitrejšega razvoja. Kar nimamo še v lastni založbi, oziroma česar še ne izdelujemo sami, hočemo preskrbeti komisijskim putem. Zato prosimo vse p. n. tovariše(-ice), da nam v najkrajšem času javijo po dopisnici, na kaktera učila reflektirajo najnujnejše v prihodnji šolski seziji, ker si hočemo zaželjena učila pravočasno nabaviti. Vsa sedaj inserirana učila se lahko takoj dobe. Pripravlja se nov cenik in seznam učil, ki se razpošlje vsem šolskim vodstvom v blagohotno uporabo. Vse cene so, v primeri z inozemskimi od 100—300% nižje — torej ni nikakoršnega povoda, da bi morali odslej naročati potrebna učila v inozemstvu. Za prihodnje šolsko leto se pripravila slika: »Jesen«, ki bo originalno delo naših domačih slikarjev z jugoslovanskimi tipi. V tisku je tudi m², ki ga vsem onim šolam, katere so brez nje, prav toplo priporočamo, m² ne bo imel več rumeno-črnih dm², ampak siv-črna polja — tedaj zopet nekaj našega. — V najkrajšem času pride v delo tudi »Drago Humečkova ambulanca knjigovoznica«, ki bo za rokotvorni pouk izborna učilo, obenem pa tudi velike praktične vrednosti. Cela knjigovoznica je majhen zabojček, ki ga lahko vsakdo prenaša in v njem najdemo vse, kar potrebuje praktičen knjigovez, od najmanjše šivanke pa tja do šivalnega stroja. Sestava knjigovoznice je tako enostavna, da jo lahko vsak uporablja brez kakšnega posebnega navodila, ki pa bo kljub temu priložen. Na željo bo priredil ravnatelj Humeček tudi podučne, kratke tečaje v ta namen, da se učiteljstvo natančneje seznanji s to napravijo. Na ta način bo učiteljstvo s pomočjo učencev vezalo lahko vse knjige doma in sicer v trpeznosti, kakor si bo samo želelo. Cela knjigovoznica z vsem orodjem in materialom, torej kompletna, bo stala približno 1000 Din, kdor si jo misli nabaviti, oziroma društvo, ki želi zato predavanja — naj nam to pravočasno javi, da vemo koliko izvodov lahko pripravimo in da predavanja porazdelimo na posamezna društva. Pridno se zbirajo tudi hrošči in metulji, ki se prirede v večjih in manjših zbirkah, pa tudi posamezno v steklenih škatlicah — ki bodo posebno pripravni za risarski in nazorni pouk. Tovariše, ki imajo smisel za to posel, vabimo k sodelovanju. Hrošči, oziroma metulji, naj bi se pošiljali v tvornico v brezhibernem stanju, kjer bi jih mi potem sami pripravili. Ravno tako se priporočamo tudi za zbiranje in pošiljanje raznih rudnin. Pri

pošiljati naj vsakdo napiše ime rude, če jo pozna — na vsak način pa kraj najjaljša. Pričeli smo tudi z izdelovanjem mokrih preparatov v formalinu. V delo pridejo tudi razni geometrijski in risarski modeli, ki bodo do prihodnjega šolskega leta gotovi in učiteljstvu po zmernih cenah na razpolago.

Tako se tvornica polagoma razvija, in če bo cenjeno učiteljstvo uvidelo veliko važnost in pomen tega zavoda, ga skušalo po svoji moči na ta ali oni način podpirati, bomo imeli kmalu priliko uživati sadove svojega truda in svoje gospodarsko-stanovske zavesti. Tuš.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Za Gangloy kamen so darovali: Železnik Oroslav, učitelj, Sv. Jurij v Slov. goricah, obveznico 7% drž. posojila à 100 Din (IX. 1922); enako obveznico je darovala Marica Dugarjeva, učiteljica v Št. Ožbaltu o. D., 100 Din (IX. 1922). 1% doplačila za maj: Hren Anton, nadučitelj v Studencih pri Mariboru 10 Din; deška osnovna šola II. v Mariboru (Bobič, Karničnik, Kožuh, Petrič) 40 Din; osnovna šola v Šmarju pri Jelšah (Bevc, Debelak, Lovrec, Mulej, Fink, Smeh, Šumer) 70 Din, skupaj 320 Din; z zadnjič izkazanimi 7860 Din = danes 8180 Din. — Iskrena hvala! Posebno pohvalno moram omeniti učiteljstvo v Šmarju pri Jelšah, ki je pod vodstvom tov. Šumerja razpečalo doslej 31 izvodov »Narodnih pravljic iz Prekmurja« ter se o priliki izplačila naših poviškov takoj spomnilo tudi našega Učit. doma. Hvala in čast zavednim in požrtvovalnim tovarišem! Posnemajte jih drugi tovariši! — M. Kožuh, blagajnik.

REZERVNI SKLAD prostovoljni organizacijski davek.

IV. izkaz:	
Blagajniško stanje po IV. izkazu	3812.56 Din
Brodnik Ant., Kostanjevica	5.— »
Zagorc Fran., Kostanjevica	5.— »
Kobau Julči, Kostanjevica	5.— »
Mešec Iva, Kostanjevica	5.— »
Rugelj Zora, Kostanjevica	5.— »
Paučič Ant., Kostanjevica	10.— »
Bevc Franc, Šmarje	10.— »
Debelak Dora	10.— »
Lovrec Zinka	5.— »
Fink Anton	10.— »
Mulej Vida	10.— »
Smeh Lavoslav	10.— »
Šumer Hinko	20.— »

skupaj . . . 3922.56 Din

Darovalcem srčna hvala! Naj bi našli mnogo posnemalcev.

Upravnik.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjigarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, številka 6.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl V založbi Goričar in Leskovšek v Celju je izšel raynokar IV. natis knjige: »Što treba kao vojnik da znam« od podpukovnika Voj. Dj. Kostića. Knjiga obsega 263 strani s slikami Nj. Vel. kralja Petra in Aleksandra. Cena broširani knjigi je 24 Din, trdo vezani pa 30 Din.

—kpl E. L. Bulwer: Poslednji dnevi Pompejev I. del. Splošna knjižnica št. 24 v Ljubljani 1924. Natisnila in založila »Zvezna tiskarna in knjigarna«. Broš. 30 Din, vez. 36 Din, strani 355.

Ocene.

—k Kar je doslej »Splošna knjižnica« javila knjig, še po nobeni ni bilo toliko povpraševanja, kakor po knjigi »Poslednji dnevi Pompejev«. Zdal je izšel prvi del tega slovitnega romana, ki je menda preveden na vse večje jezike. V kratkem mu sledi tudi drugi del, ki bo vseboval tudi številne opombe in pojasnila ter dve Plinijevi pismu o taktičnem izbruhu Vezuva. Roman »Poslednji dnevi Pompejev« se godi v prvih časih krščanstva v Italiji, v mestu Pompeji. Tedanji občičali in šege, ves način življenja pred dvema tisočletji, vse borbe in stremjenja tedanjega človeka ožive v čudni, mameči resničnosti pred bralečovo dušo. Vmes vidimo vstajajoče krščanstvo, ki polagoma, toda vztrajno prodira na vse strani in vse sloje tedanje družbe. Spletke starih paganskih svečnikov, ljubezenske zgodbe mladih Pompejev in Grkov, zlasti pa lik slepe sužnje Nidije daje romanu tak čar, da ga človek ne more odložiti, dokler ni prebral zadnje strani. Tudi ta knjiga ki je 24. v vrsti »Splošne knjižnice« se odlikuje po dostojni opremi in po izredno nizki ceni, vzlic temu, da šteje celih 355 strani.

—k Šta treba kao vojnik da znam? Knjigi, ki je izšla v srbohrvatskem jeziku že v četrtim natisu ni treba, da se jo več mnogo priporoča. Sestavljena je tako praktično, da ne nudi vojakovinu samo izobrazbo o vojni stroki, temveč mu nudi tudi splošne življenske izobrazbe, ki mu jo je osnovna šola nudila le v manjšem obsegu ali pa je že izpuhtela v dobi med izstopom iz šole in vstopom v vojaško službo. A ne samo prostak, tudi učiteljski abiturient lahko z veliko koristjo poseže po tej knjigi, ker najde v njej na poljuden način obrazloženo vse vojaško življenje in potrebno strokovno znanje, katero ima ali bo

imel tolikrat priliko razlagati posebno vojaškim novincem, pa tudi ljudstvu. Iz navedbe glavnih poglavij vsebine je najbolj razvidna njena praktična stran in vsebina: Moji podaci: moje predpostavljene starišine; pravilo službe I. deo; pravilo službe III. deo; stražarska služba; uredba o vojni disciplini in vojni kazenski zakonik; opis puške in municije; nastava za gadjanje puškomo; opis bombi (defonzična in ofonzična); opis puško-mitraljeza mod. 1915; ratna služba; o za-gušljivim gasovima; sifilis; alkoholna pljača; glavna pravila za svakog vojnika; dužnosti vojnika u raznim prilikama; opis jahačeg pribora; vojničko pismo.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SLOVENJEBISTRIŠKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 14. junija ob 10. v Šmartnem na Pohorju. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Društvene in stanovske zadeve. 3. Volitev delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino. 4. Predavanje tov. Jos. Šegula: Moderni pevski pouk v osnovni šoli. 5. Slučajnosti. — Zbirališče Slov. Bistrica, odhod v Šmartno ob 7. — Radi obeda se je javiti do 10. junija pri šolskem vodstvu v Šmartnem. Po zborovanju napravimo izlet k Arehu, dve uri hoda iz Šmartna, Prenočišča v Ruški koči za člane planinskega društva 12 Din, za nečlane 14 Din. Vse druge informacije se dobe pri voditeljski v Šmartnem. Vsem tovarišem (-icam) »dolinčnem« nudi to zborovanje, združeno z izletom k Arehu, najlepšo priliko, da si ogledajo ta planinski svet, naše zeleno Pohorje. Odbor pričakuje polnoštevilno udeležbo in upa, da vidimo tudi Makolčane vrh planin. Pot iz Šmartna k Arehu je tudi za »težke« lahka.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJŠKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 14. junija 1924 ob 10. uri v Vitanju z vzporedom objavljenim v 18. številki »Učit. Tov.« z dne 1. maja 1924. Dodatno k temu še dve točki, 7. Razgovor o osnutku pravil in statuta Socialne ustanove učiteljstva v Sloveniji (glej »Učit. Tov.« številka 21 z dne 22. maja 1924 in 31. in 32. z dne 4. in 7. avgusta 1923). 8. Volitev delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino UJU. Pridite vsi! — Odbor.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA CELJSKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 14. junija t. l. ob 9. uri popoldne v mestni osnovni šoli v Celju po vzporedno določenem za zadnje zborovanje. Popoldne izlet v bližnjo okolico Celja, K polnoštevilni udeležbi vabi k temu zadnjemu zborovanju v tekočem šolskem letu odbor.

Poročila:

+ SLOVENJGRAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 5. aprila 1924. Od 30 članov navzočih 25. Kot gost je prisostvoval strokovni učitelj K. Sovrè.

Na dnevnem redu je bilo predavanje g. ravnatelja Humečka iz Maribora o književnosti.

Za svoja zanimiva izvajanja je žel g. predavatelj splošno priznanje.

Dan in vzpored prihodnjega zborovanja se pravočasno objavita.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ je zborovalo v soboto, dne 5. aprila ob 10. uri popoldne v prostorih osnovne šole na Hrašniku. Izmed 102 članov je prisostvovalo zborovanju 64. Slednjim ter novo pristopivšim tovarišicam Bulingerjevi, Maurinovi, Novakovi, velja iskren pozdrav predsednika. Od-kar nismo zborovali, je posegla zopet smrt v naše vrste. Izbrala si je to pot komaj 21-letno tovariško Zidar-Topolnikovo. Podlegla je jetiki. Prizadetemu tovarišu iskreno sožalje.

Dopisi: Med drugimi dopisi se prečita tudi dopis »Učiteljske tiskarne«.

Predavanje: Ker je vsled oboletosti tov. Seliškarija moral izostati njega referat, poda tov. predsednik o delovanju predsedstva in odbora UJU obširen pregled vseh korakov, ki so se z večjim ali manjšim uspehom podvzeli v dobrobit učiteljstva.

Sklepi: 1. Glede ukaza o kolokovanju šolskih naznanil se sklone, da naj se isto ukine, ker je v nasprotju s čl. 16. ustave, ki se glasi: »Državni pouk se daje brez vpisnine in drugih pristojbin.

2. Društvo se izreče za enotno nedeljivo šolsko oblast v Sloveniji, za ustanovitev učiteljske zbornice v kontrolo in pomoč

prosvetnim inšpektorjem. Šolstvo se naj uredi avtonomno in naj bo direktno podložno ministru prosvete.

3. Za prihodnjo pokrajinsko skupščino se določijo delegatom tov. Blaž Jurko, Davorin Čander, namestnikom tov. Mirko Sušnik in tovarišica Lapornikova.

4. Postopanje pri iztirjanju denarnih glob radi neopravičenih zamud se naj poenostavi in iztirja najkrajšim potom. Vse stroške naj plača zamudnik oziroma župan, ki ne iztirja glob v določenem roku.

Služajnosti: Konstituira se odbor F. Saveza.

Prihodnje zborovanje se vrši 4. junija v Rimskih Toplicah.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 10. aprila 1924 v šolskem poslopju v Radomljah. Kljub skrajno neugodnemu vremenu se je od 74 članov udeležilo zborovanja 44 članov in članic.

Otvoritev in poročila. Predsednik tovariš Tomo Petrovec je otvoril zborovanje in pozdravil vse navzoče. Omenil je tudi, da se je pismo učiteljic ženskih ročnih del tov. Kati in Neže Potrato ponatisnilo v »Narodni Prosveti« in je prebral, kar je k pismu pristavil predsednik UJU v Beogradu Stanković.

Nato sta podali tajnica in blagajničarka svoji poročili, kar se je vzelo na znanje.

Predavanje: Gospod nadzornik Kante je podal nato poročilo o »Podmladku Rdečega Križa«, tovariš Ciril Petrovec pa je nadaljeval svoj referat »Učitelj, opisan v slovenski literaturi«.

Služajnosti. Glede uničevanja rjavevega hrošča je tovariš Tiran podal sledečo statistiko: Za uničenje rjavevega hrošča je glasom razpisa št. 3675 okrajnega glavarstva kamniškega na razpolago 3500 Din. V kamniškem okraju je približno 45 šol s približno 100 učitelji. Hrošči so po 50 para liter. Na liter jih gre recimo 250. Poparjenih in suhih nemara še več. Torej četrt milijona kebrov. Do 5% provizija za učiteljstvo od 3500 Din je 175 Din. Na vsakega razrednika pride torej 1.75 Din, ki jih lahko zasluži kar tako mimogrede v zgodnjih jutranjih urah, ki bi sicer ostale brezplodne!

Predlogi: Kamniško učiteljsko društvo odklanja predzadnji odstavek naredbe okrajnega glavarstva št. 3675, za dve uničevanja rjavevega hrošča, že iz tega enostavnega vzroka, ker so državne mu uradništvu za ministrsko naredbo postranski zaslužki prepovedani. Učiteljstvo, ki je vedno požrtvovalno sodelovalo pri vsaki akciji za splošno korist, smatra to nagrado za ponižujočo in žaljivo ter svojemu že itak dovolj pičlemu ugledu kvarno. Prosimo, da se o tem obvesti tudi županstva.

Glede okrajne učiteljske konference se sklene tole: Z ozirom na postopanje višjih šolskih oblasti naj se okrajna učiteljska konferenca ne vrši.

Seje širšega sosveta UJU v Celju se udeležijo kot delegat tovariš Ernest Tiran iz Moravč.

Slednjič se je sklenilo, da se vrši prihodnje zborovanje meseca maja v Radomljah.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEZIŠKO DOLINO** je zborovalo dne 12. aprila t. l. v Guštanju. Udeležba vsled slabega vremena ni bila tako številna kakor sicer.

V svojem nagovoru povdarja predsednik tov. P. Močnik, da živimo v dobi presnavljanja šolskih oblasti in smo doživeli že marsikatero razočaranje, tako ukinitve višjega šolskega sveta. Dopršena pa je tudi razdelitev uradnikov na kategorije in sprejet državni budžet, kar mora razveseliti vsakega državnega nameščena.

Referat: Slabi uspehi na srednjih šolah in naloga ljudske šole.

Predsednik prečita nato govore nekaterih poslancev v narodni skupščini o prosvetnem proračunu, iz katerih je razvidno razpoloženje posameznih strank napram prosveti.

Tudi poročilo o zborovanju delegatov v Mariboru dne 19. marca in o občnem zboru Učiteljskega doma v Mariboru istega dne je podal predsednik.

Pri poročilu o bodoči šolski upravi naglašja predsednik, da bo po zakonskih uredbah, ki so izšle dosedaj, težko ločiti šolsko upravo od politične, vendar moramo vztrajati pri zahtevi ločitve šolske uprave od politične.

Med služajnostmi prebere predsednik vabilo Malgajevega odbora v Guštanju na slavnost odkritja Malgajevega spomenika dne 29. maja in vabi navzoče, da se

udeleže in delujejo na čim številnejši obisk.

+ **ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je imelo svoj redni letni občni zbor in zborovanje dne 3. maja t. l. v Rogaški Slatini. Od 67 članov navzočih 61, torej 91 odstotkov.

Predsednik se zahvali za lepo udeležbo, pozdravi novo članico, čestita onim članom (icam), ki so napravili izpite. Zapisnik se odobri. Zborovalci pristanejo soglasno na predlog Ljubljanskega učiteljskega društva ter se prispevek à 2.50 Din vplačuje s članarino.

O zborovanju učiteljstva v Mariboru poroča tov. Rudež. Na podlagi poročila in debate se sklene:

Vsi člani našega društva so tudi člani »Učiteljskega doma« v Mariboru.

Naše društvo vztraja nemajno na načelnem stališču, da se šolska oblast loči povsem od politične. Ker vidi v skupnem prosvetnem inspektoratu prvi korak k uresničenju naše načelne zahteve, se strinja s sklepom širšega sosveta v Celju.

Tajniško in blagajniško poročilo se odobri. Iz blagajniškega prebitka se nakloni à 100 Din »Učiteljskemu domu« v Mariboru in »Učiteljskemu konvikt« v Ljubljani.

Članarina znaša za leto 1924 100 dinarjev.

Volitve novega odbora so donesle tožen moment, 17 let je vodil naše društvo priljubljeni in spoštovani tov. Tomo Kurbus. Ni se strašil strmega pota iz visoke Slivnice, bil je vedno in rad med nami, dajal nam poguma, bodril nas za vse dobro, vesel med tovariši, mil med narodom, prvi, trd in neizprosni pred sovražniki. Ker namerava tekom leta v zasluženi pokoj, je vnaprej odklonil zopetno izvolitev. Z vzklikom je bil nato soglasno izvoljen sledeči odbor: predsednik Šumer, podpredsednik Glinšek, tajnik Verk, blagajničarka Debelakova, odborniki: Leckerjeva, Volavšek, Kovačič, Korbar, namestniki: Glinškova, Fink, razsodišče: Stritar, Korbar, Sotošek in Cenčič.

Za pokrajinsko skupščino sta delegata tov. Miloš Verk in Ivan Glinšek, namestnika pa Fran Korbar in Tone Volavšek.

Zadevo Ferijalnega Saveza uredi tovariš Predan.

O načelnih vprašanih kmetijskega pouka je referiral tov. Verk. Na podlagi analize najvažnejših kmetijsko-gospodarskih vprašanj je referent dokazal, da je glavni vzrok slabemu gmojnemu položaju kriva edinole prenizka splošna in še nižja strokovna izobrazba mase naših kmetov. Učiteljstvo bo sodelovalo po vseh močeh, da se razmere izboljšajo, ganiti pa se morajo tudi poklicani faktorji. Sprejeti so bili sledeči referentovi predlogi:

Splošna izobrazba je podlaga vsaki strokovni, tudi kmetijski. Vsled tega odločno ugovarjamo vsakemu krčenju dobe šolske obveznosti na osnovni šoli.

Kmetijski pouk je potreben, računajoč pa s potrebo mora se snov kmetijskega pouka ozirati na lokalne razmere. Snov, načela in smerice kmetijskega pouka je za posamezne kulturne skupine ugotoviti na uradnih učiteljskih konferencah. Te konference imajo tudi mnogo drugega gradiva, ki čaka nujne rešitve, torej se naj skličejo čimprej, stroški se naj krijejo iz budžeta ministrstva prosvete, event. ministrstva poljoprivrede.

Dokler se to ne izvrši, skušaj vsak učitelj spoznavati dobičkanosne panoge kmetijstva svoje okolice, odpravljati nedostatke in uveljavljati povsod novejšo pridobitve. Teorije se naj učenec nauče v šoli le toliko, kolikor je brezpogojno potrebno za razumevanje praktičnega pouka.

Sprejet je bil tudi predlog tov. Volavška, da se naj zopet prirejajo kmetijski tečaji za učitelje in predlog tov. Sekirnika, da je odpustnicam pri obrtnikih in obrtnih zadrugah pridobiti zako-

nito zajamčeno veljavo in upoštevanje.

+ **CERKNIŠKO - LOŠKI KROŽEK LOGAŠKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA** je zboroval 3. maja t. l. na Blokah. Od 39 včlanjenih tovarišev(-ic) se je udeležilo zborovanja 38 — res rekordna udeležba.

Ob pól 11. je otvoril tov. predsednik zborovanje. Prav posebno je pozdravil univ. profesorja g. dr. Fr. Vebra, ki se je odzval vabilu ter bil tako prvi univ. profesor, ki je predaval pri našem društvu. Tov. predsednik je izrazil željo, naj bi započeti stiki profesorjev naše najvišje prosvetne ustanove z osnovnošolskim učiteljstvom postali trajni ter se vedno bolj poglobljali. Korist od tega bo imel v prvi vrsti narod.

Nato je predaval g. profesor o temi: Bistvo fantazije ter njen pomen za vzgojo. V svojih izvajanjih nam je obrazložil vse štiri vrste doživljanja in na podlagi tega zgradil bistvo in definicijo fantazije. V nadaljevanju tega nam je nojasnil zakon psihološke gravitacije, podal nam razlago vizij in halucinacij, zmote in nekaj drugih pojmov.

Svoja precej obširna izvajanja je vedno tudi podprl z vzgledi iz vsakdanjega življenja, tako da je za svoj navidez pustil predmet naravnost navdušil vse navzoče, kar se je zlasti pokazalo ob zvršetku, ko so se mu navzoči zahvaljevali z gromovitim ploskanjem. Prav posebno pa je pokazala debata, da je znal g. predavatelj s svojim res vzornim in živahnim predavanjem pridobiti poslušalce zase.

Vsem je iz srca govoril tov. predsednik, ko se mu je zahvalil za njegov trud, zlasti pa še za obljubo, da nas v septembru zopet poseti.

Nato je predaval tov. Peterlin o postanku svetovja. Tudi njegovo predavanje je bilo vzorno, po vsebini in obliki, a marsikdo mu ni sledil s potrebno pazljivostjo, stoječ še vedno pod mogočnim dojmom prvega predavanja. Šele proti koncu je v nas naravnost izsilil pozornost.

Ob sklepu se je tov. predsednik še enkrat zahvalil obema predavateljema, nakar se je sprejel predlog tov. Peterlina, naj bi se prihodnje leto, če bi imeli kot letos skupno temo za okrajno učiteljsko konferenco, le-ta obravnavala prej pri krožku, kajti s tem, da se prečita pri konferenci le en referat, se izgubi marsikatera dobra misel.

Končno se je sprejel predlog, da se tudi naš krožek pridruži protestom našega poverjeništvu v zadevi prevedb ter da jih v celoti odobrava.

G. profesorju pa kličemo: Na svideenje v septembru!

+ **SLOVENJEBIŠTRISKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v soboto, dne 10. majnika t. l. v poslopju osnovne šole v Poljčanah. Vzlic zelo slabemu vremenu se je zborovanja udeležilo 39 članov, t. j. 69%.

Predsednikov pozdrav. Predsednik otvori zborovanje s pozdravom ljubih gostov ter izraža zadovoljstvo nad dejstvom, da se nam je vendar enkrat uredil naš gmojni položaj vsaj v toliko, da se bomo znebili skrbi za obstanek, vse svoje moči bomo pa uporabili v prid naše mladine in v blaginjo našega naroda.

Društvene in stanovske zadeve. 1. Ker učiteljsko društvo ni uradna, temveč stanovska korporacija in ker ne dobi povrnjenih potnih stroškov poročevalca za šolske vrtove, se volitev odkloni.

2. Objavi se blagajniško poročilo UJU, priobčeno pri seji širšega sosveta v Celju.

3. Predlog ljubljanskega učiteljskega društva glede stanovskega naraščanja, priobčen in priporočen po UJU, poverjeništvu Ljubljana, se sprejme enoglasno; predlog se uveljavi z novim društvenim letom.

4. Predsednik poroča o občnem zboru »Učiteljskega doma« v Mariboru in o gmojnem stanju tega društva.

Poročilo strokovnega tajnika. Nato sledi poročilo strokovnega tajnika o delovanju poverjeništvu s posebnim ozirom na sejo UJU v Beogradu od 16. do 18. decembra 1923. Iz vsega poročila spoznamo, da se je naša organizacija, s predsednikom Stankovićem na čelu, krepko in požrtvovalno zavzemala za naše pravice pri sprejetju činovniškega zakona.

Z ogorčenjem smo pri tej priliki tudi zaznali, da so bili poslanci krivi, da so se pri sprejetju zakona o taksah sprejeli tudi oni člani, po katerih se morajo kolkovati šolska naznanila in druge šolske listine. Ne more se pa odpraviti tega zla,

ki ima zlasti za osnovno šolstvo pogubonosne posledice, dokler ne pride ta zadeva pred parlament.

Če ne poprej, je vsaj po tem zanimivem podavanju spoznal vsak posameznik, kako velike važnosti je inštitucija strokovnega tajništva. Strokovni tajnik posreduje med poverjeništvom in učiteljskimi društvi, seznanja nas s sklepi centrale, priobča naše želje poverjeništvu. Učiteljski pravnik, zaradi katerega se je v zadnjem času povzdignil »Učiteljski Tovariš« skoraj na stopnjo »Uradnega lista«, je organizacijsko delo.

Priznati torej moramo, da je poverjeništvu imelo srečno roko ne samo pri ustanovi strokovnega tajništva, temveč tudi pri izberi strokovnega tajnika.

Služajnosti. Prihodnje zborovanje se bo vršilo meseca junija v Šmartnem na Pohorju.

Razno.

»VESELI GOD!«

Pozvonilo je prvič in učitelj stopi v razred. Vse skrbi in neprilike banalne vsakdanjosti so ostale pred šolskimi vrati. Da bo vzgojno delo uspevalo, da bo mogoče mlade duše oploditi, mora v srcu učiteljevem sijati solnce.

S svetlimi in vdanimi pogledi ga po zdravlja razred. Ali njegovo oko takoj opazi, da vlada tokrat v razredu neko neobičajno razpoloženje. Dozdeva se mu, da učenci nekaj pričakujejo. Jedva nameri korake proti odru, vidi tla posuta s cvetjem in na mizi šopek pri šopku, celo stol je okrašen. Kaj neki to pomeni! »Poglejte na tablo!« se nekdo oglasi. Vrh stola je pritrjen krasen šopek krizantem — cvetje jeseni — na tabli pa stoji z velikimi, okornimi črkami zapisano: »Veseli god!« Zdaj se šele spomni, da ima danes god. Kdo v današnjih časih še misli na take malenkosti. Ne ve še prav, kaj naj poreče, že prihajajo iz klopi eden — dva — kar pet jih pride in vsak mu čestita in bi rad nekaj lepega povedal.

In žarek toplega pomladanskega solca je posnil v razred. Vse oči so obrnjene na učitelja, češ, tudi mi ti čestitamo. Teško najde primernih besed, da se zahvali in otroci še bolj čutijo, kako jih ljubi. Pritajene solze mu svetijo v obeh in glas mu drhti.

Posipala mu je mladina cvetja na pot, saj v življenju hodi le po trnju. In tega nežnega razpoloženja ne more pokvariti z običajnim šolskim delom. Pri-poveduje jim o vsem, kar nam dela življenje lepo in prijetno, o ljubezni, o plemenitosti, zavedajoč se, da je ta ura bila več vredna kakor deset drugih.

Da, tudi med pustimi šolskimi stenami se lahko ogreje duša mladine, če pride poleg glave tudi srce do besede. Ni Cankar zastoj sovražil šole, tiste puste šole brez duha in srca, kjer se čuje le cmokavzarsko povelje: »Roke na klop!«
Ostrov.

Po sklepu lista.

V počaščenje spomina žrtev, ki so padle v Trbovljah za idejo jugoslovenskega nacionalizma, je zbralo učiteljstvo na zborovanju Učit. društva v Kranju, ob priliki odlikovanja predsednika tega društva, tov. Frana Luznarja z redom sv. Save IV. r., vsoto 611.25 Din, ki jo izroči Orjuni.

— **Popravek.** Tukajšnji odlok štev. 6210 z dne 26. aprila 1924 (v »Uradnem listu« št. 45) se popravlja v toliko, da sta na šestrazredni osnovni šoli v Vojniku v šolskem okraju celjskem razpisani dve učni mesti za učitelje, ne pa »eno učno mesto za učitelja in eno učno mesto za učiteljico«. — Za šefa: Gangl, s. r.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Strukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

